

การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา*
THE DEVELOPMENT GUIDELINE OF STANDARD CRITERIA OF CHILD
DEVELOPMENT CENTERS UNDER THE LOCAL GOVERNMENT
ORGANIZATION, NAKHON RATCHASIMA PROVINCE

สวัสดิพงษ์ ศรีภักดี¹, บุญชม ศรีสะอาด²
Sawatdiphong Sripakdee¹, Boonchom Srisa-ard²
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม^{1,2}
Faculty of Education, Mahasarakham University^{1,2}
Email : 63010581072@msu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา 2) เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา การดำเนินการวิจัยมี 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้อำนวยการกองการศึกษา นักวิชาการศึกษาและครูหรือผู้ดูแลเด็ก จำนวน 128 คน จากประชากรจำนวน 184 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ ระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดนครราชสีมา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practices) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า มาตรฐานวิชาการและการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสูงสุดและอยู่ในระดับมากสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า มาตรฐานอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนดัชนีความต้องการจำเป็น เรียงลำดับมาตรฐานจากมากไปน้อย ดังนี้ มาตรฐานอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยมาตรฐานวิชาการและการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรมาตรฐานการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนมาตรฐานบุคลากรมาตรฐานการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย และ มาตรฐานการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2. การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัด

นครราชสีมา มี องค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1)แนวคิดและหลักการ 2)วัตถุประสงค์ 3)วิธีการดำเนินการ ซึ่งวิธีการดำเนินการจำแนกตามมาตรฐาน ได้แก่ 3.1) มาตรฐานการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มี 1 ตัวบ่งชี้ 7 แนวทาง 3.2) มาตรฐานบุคลากร มี 1 ตัวบ่งชี้ 13 แนวทาง 3.3) มาตรฐานอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย มี 1 ตัวบ่งชี้ 10 แนวทาง 3.4) มาตรฐานวิชาการและการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรมี 1 ตัวบ่งชี้ 7 แนวทาง 3.5)มาตรฐานการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน มี 1 ตัวบ่งชี้ 8 แนวทาง 3.6) มาตรฐานการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มี 1 ตัวบ่งชี้ 7 แนวทาง และ 4)เงื่อนไขและความสำเร็จ ส่วนผลการประเมินแนวทางพบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : แนวทาง; ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก; มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก; วงจรคุณภาพ เดมมิ่ง; องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)

ABSTRACT

The objective of this research was to 1) Study the current situation and desirable condition to the standard criteria of child development centers under the local government organization, Nakhon Ratchasima province. 2)study the development guideline of standard criteria of child development centers under the Local government organization, Nakhon Ratchasima province. The research process had 2 phases. In the first phase, studied the current condition desirable condition for the standard criteria of child development centers. It is a survey research model. By stratified sampling, there were 128 samples. It is form 184 populace. The tool of this research was the questionnaire and interview form to analyze is used average, standard deviation, percentage statistics. The second phase, The developed guideline of standard criteria of child development centers. It was a qualitative research by using best practices interviews and group discussions. To analyze the data was analysis the content.

Research finding were as follows: 1. The current condition of the operates of child development centers. It was as follows: The academic and organizing activities of curriculum standard had high level. The desirable condition. It were as follows: The building, the ground, the environment and safe zone standard had highest level. For priority need index modified (PNI modified) by ordering according to the standard level form high to low follows : The building, the ground, the environment and safe zone standard, The academic and organizing activities of curriculum standard, The cooperation and supporting for social standard, The personnel standard, The supporting network of child development centers standard and The management of child development centers standard. 2. The developed guideline of standard criteria of child

development centers consisted of 4 components as follows: 1) concepts and principles 2) objective 3) Methods. There were guideline for methods, which classified according to standards as follows : (3.1) there were 1 indicators and 7 guidelines in the management of child development centers standard (3.2) there were 1 indicators and 13 guidelines in the personnel standard (3.3) there were 1 indicators and 10 guidelines in the building, the ground, the environment and safe zone standard (3.4) there were 1 indicators and 7 guidelines in the academic and organizing activities of curriculum standard (3.5) there were 1 indicators and 8 guidelines in the cooperation and supporting for social standard (3.6) there were 1 indicators and 7 guidelines in the supporting network of child development centers standard. It impelled administration by using Deming Cycle (PDCA) and 4) the conditions form, for the assessment guideline, it was found that the overall suitability and the possibility of using at the highest level.

Keywords : Guideline; The Child Development Centers; Standard Criteria of Child Development; Deming Cycle (PDCA); The Local Government Organization

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม จะต้องอาศัยทรัพยากรหลาย ๆ อย่างประกอบกัน ทรัพยากรที่ถือได้ว่าเป็นความสำคัญเป็นอันดับแรกของการพัฒนาก็คือ ทรัพยากรมนุษย์ และสิ่งที่จะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความคุณภาพนั้นก็คือ “การศึกษา” ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการเตรียมความพร้อมและส่งเสริมมนุษย์ให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพ เป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า (อิสระภัทร์ คุณประเสริฐ, 2554) การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) รัฐบาลได้มีนโยบายกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดบริการสาธารณะรวมถึงด้านการจัดการศึกษา ดังจะเห็นจากการตราพระราชบัญญัติระเบียบกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมสามารถจัดการการศึกษา ดังในรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550 ในมาตรา 80 รัฐต้องคุ้มครองพัฒนาเด็กเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาปฐมวัย และมีหน้าที่ส่งเสริมและการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้ มาตรา 289 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยมีสิทธิการจัดการศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นและเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 41 บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิในการจัดการศึกษาในระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อมความเหมาะสมความต้องการภายในท้องถิ่น พระราชบัญญัติกำหนดแผนและ

ขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 บัญญัติให้องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กสตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส นอกจากนี้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ในมาตรา 67 ได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ในการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม พัฒนาศตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ ซึ่งจากการประมวลเจตนารมณ์ ของพระราชบัญญัติต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการจัดการศึกษาอาจกล่าวได้ว่าเป็นภารกิจสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐาน ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนและเป็นไปเพื่อการตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นเป็นหลัก ผลจากนโยบายการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทำให้ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งได้รับการถ่ายโอน ภารกิจด้านการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาในระดับปฐมวัย หรือที่เรียกว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งมีอิสระในการที่จะบริหารงานด้านการศึกษาปฐมวัย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง (ต้องการ สุขเหลือ, 2551)

วิถีชีวิตดั้งเดิมของคนไทย เด็กส่วนใหญ่จะได้รับการดูแลจากพ่อแม่ และ เครือญาติที่รวมอยู่ในครอบครัวใหญ่ เด็กจึงได้รับการดูแลทั้งทางร่างกายและจิตใจ มาตั้งแต่ยังเล็กจนกระทั่งเจริญเติบโต มีพัฒนาการที่ดีและมีวิถีปฏิบัติที่ทำให้เด็กได้ซึมซับมาเป็นวิถีของตนเองโดยธรรมชาติซึ่งเป็นวิถีแห่งการเกื้อกูล ถ้อยทีถ้อยอาศัย และความมีน้ำใจ โดยผ่านกระบวนการใช้ชีวิตในแต่ละวัน รวมถึงวิธีการอบรมสั่งสอนคุณธรรม จริยธรรมเป็นวิถีชีวิตของคนไทยโดยแท้จริง แต่ด้วยสภาพเศรษฐกิจ ความเจริญทางเทคโนโลยี อิทธิพลของวัตถุนิยม และค่านิยมในการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้ครอบครัวไทยทั้งชุมชนเมืองและชนบทเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตไปจากเดิม ส่งผลให้บทบาทของสถาบันครอบครัวด้านการดูแลเด็กในครอบครัว ลดความสำคัญลงด้วยเพราะ พ่อ แม่ สมาชิกของครอบครัวต่างทุ่มเทร่างกายและเวลาไปกับการทำงานนอกบ้านจนกระทั่งไม่มีเวลาในการดูแลครอบครัวและเด็กทำให้มีความจำเป็นต้องนำเด็กเล็กๆ ไปฝากไว้กับสถานรับเลี้ยงเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงเป็นสถานที่หนึ่งซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่ทรงคุณค่าในระยะเริ่มต้นของชีวิต (อมรชัย ตันติเมธ, 2542)

การจัดประสบการณ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่เน้นวิธีการเลี้ยงดูเด็กที่ถูกต้อง เด็กจะต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ดีและถูกต้อง หลักสูตรมุ่งเน้นการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาครูผู้สอนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับเด็กและมีบทบาทในการนำหลักสูตรไปใช้จริงเพื่อจัดประสบการณ์แก่เด็ก และพัฒนาเด็กโดยตรง ซึ่งเด็กจะสามารถพัฒนาได้เต็มศักยภาพหรือไม่ ขึ้นอยู่กับครูผู้สอนซึ่งเป็นผู้ให้การอบรมเลี้ยงดูและให้ความรู้เป็นสำคัญ (ประเวศ วัชสี, 2557) การดำเนินงานจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้จัดทำมาตรฐานเพื่อกำหนดเป้าหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติเป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยจัดแบ่งมาตรฐานออกเป็น 6 มาตรฐาน ได้แก่ 1) มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) มาตรฐานด้านบุคลากร 3) มาตรฐานด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

4) มาตรฐานด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร 5) มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุน จากทุกภาคส่วน 6) มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2559)

จังหวัดนครราชสีมา มีพื้นที่รับผิดชอบ 32 อำเภอ 289 ตำบล มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 334 แห่ง ประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลนคร 1 แห่ง เทศบาลเมือง 4 แห่ง เทศบาลตำบล 85 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 243 แห่ง มีเทศบาลตำบลที่ดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 84 แห่ง มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 144 แห่ง โดยปัญหาในการดำเนินงานของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้นมีอยู่หลายด้าน เนื่องด้วยความแตกต่างหลากหลายทั้งในด้านโครงสร้าง การบริหารงาน (ศูนย์อนามัยที่ 5 นครราชสีมา, 2555) ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอยู่หลายประการ ข้อมูลจากการติดตามการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดย (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553) พบว่า ด้านบริหารจัดการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นโยบายด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่ชัดเจนและขาดความต่อเนื่อง มักมีการเปลี่ยนแปลงเมื่อมีการเปลี่ยนผู้บริหารท้องถิ่น และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสำคัญและไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ด้านการศึกษาเท่าที่ควร บางแห่ง ยังไม่ได้จัดโครงสร้างรองรับงานด้านการศึกษา ขาดระบบสารสนเทศเพื่อการศึกษาที่ทันสมัย ขาดความร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและขาดผู้รับผิดชอบโดยตรง ด้านงบประมาณ พบว่า การจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาไม่เพียงพอ ค่าเช่า มีขั้นตอนมาก และขาดความคล่องตัว เนื่องจากข้อจำกัดในกฎระเบียบการเบิกจ่าย และการเงินการคลังด้านบริหารงานบุคคล สำนัก/กอง การศึกษายังขาดครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้ ความเข้าใจ ความเชี่ยวชาญและ ประสบการณ์ด้านการศึกษา การสรรหาคูครูขาดความยุติธรรม มีการใช้ระบบอุปถัมภ์และการ แทรกแซงทางการเมือง ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยสภาพอาคารเรียนเก่าไม่ เหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนและขาดการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ห้องเรียนมีแสงสว่างไม่ เพียงพอ บางแห่งพบว่าสถานที่ไม่ได้สัดส่วน ห้องเรียนคับแคบห้องน้ำไม่ถูกสุขลักษณะและห้องสวมมี ขนาดไม่เหมาะสมกับการใช้งานของเด็ก ด้านบริหารวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรหลักสูตร สถานศึกษาขาดการปรับปรุงอย่างเป็นปัจจุบัน การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนยังไม่สอดคล้องกับ ความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ขาดความรู้และทักษะในการ เป็นผู้นำ การใช้หลักสูตร ครูขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนและ การจัดกิจกรรมตามหลักสูตรด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขาดการสนับสนุนจากชุมชนและความร่วมมือจากชุมชน ชุมชนไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของ สถานศึกษา ด้านการส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ยังไม่มีการดำเนินการส่งเสริม เครือข่ายเท่าที่ควร และยังไม่มีการกำหนดการหรือแนวทางที่ชัดเจนหรือต้นแบบการพัฒนาเครือข่าย

จากปัญหาการทำงานดังกล่าวผู้วิจัย ในฐานะนักวิชาการศึกษา เล็งเห็นว่าเป็นปัญหาที่ เกิดขึ้นนั้น เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็ก เนื่องด้วยปัจจัย และความแตกต่างหลายๆ ด้านของแต่ละท้องถิ่นอาจส่งผลให้เกิดปัญหาดังกล่าวขึ้น นอกจากนี้ผู้วิจัย ยังได้สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิควิธีการ กระบวนการต่างๆ เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาจากหลายๆ แหล่งข้อมูล พบว่ากระบวนการของวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าว

ได้หลายรูปแบบ (Deming in Mycoted, 2004) ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้กระบวนการปรับปรุงการทำงานอย่างเป็นระบบหรือ วงจรบริหารงานคุณภาพเต็มมิ่ง PDCA ในการแก้ปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถดำเนินการตามขั้นตอนวงจรบริหารงานคุณภาพเต็มมิ่ง PDCA ได้ดังนี้ 1)การวางแผนจัดประเภทของปัญหาแต่ละปัญหาตาม 6 มาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (P) 2)กำหนดวิธีการแก้ปัญหารายชื่อ (D) 3)เสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบยืนยันความเป็นไปได้ (C) 4)นำวิธีการดังกล่าวไป Try Out เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (A) หากพบมีวิธีการหรือข้อใดไม่เหมาะสมในการแก้ปัญหา ผู้วิจัยจะดำเนินการปรับปรุงวิธีการแก้ไขปัญหานั้นใหม่ โดยเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบยืนยันความเป็นไปได้อีกครั้ง จนได้วิธีการแก้ไขปัญหานั้นที่เหมาะสม ด้วยวิธีการนี้จะทำให้ได้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้อำนวยการกองการศึกษา นักวิชาการศึกษา ครูหรือผู้ดูแลเด็กนำผลการวิจัยมาใช้เป็น แนวทางในการวางแผนและกำหนดนโยบายการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษา สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา

2.2 เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้ทราบถึงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา

3.2 ได้ทราบถึงแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมาแบ่งการดำเนินการเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ การดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา ประชากร ได้แก่ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย สังกัด องค์กรบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา (นครราชสีมา เขต 7) ปีการศึกษา 2565 จำนวน 22 แห่งจำแนกเป็น ผู้บริหารท้องถิ่น จำนวน 44 คน ผู้อำนวยการกองการศึกษา จำนวน 22 คน นักวิชาการศึกษา 22 คน ครูและผู้ดูแลเด็ก 96 คนรวมทั้งสิ้น 184 คนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 128 คน โดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling

technique) ให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่เปิดตาราง โดยมีขั้นตอนการสุ่ม (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป และตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) มีค่า IOC เท่ากับ .50 ขึ้นไป มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันเท่ากับ 0.91 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์เท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ ค่าดัชนีความสอดคล้องสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ดัชนีความสอดคล้องสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค และจากนั้นหาค่าความต้องการจำเป็น

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมาศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 2 แห่ง กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการกองการศึกษาและครูหรือผู้ดูแลเด็กรวมทั้งสิ้น 6 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในระยะที่ 1 เพื่อนำไปสู่การยกร่างแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการตรวจสอบยืนยันผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และกลุ่มผู้ประเมินแนวทาง ได้แก่ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย สังกัด องค์กรบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา ได้ ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้อำนวยการกองการศึกษา นักวิชาการศึกษา ครูและผู้ดูแลเด็ก รวมทั้งสิ้น 24 คน โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการตรวจสอบยืนยันและแบบสอบถามความเหมาะสมความเป็นไปได้ โดยจากการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ ได้ตัวบ่งชี้ ที่ใช้ในการสร้างแนวทางตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 6 ด้าน ได้แก่ 1)การเบิกจ่ายงบประมาณ 2)การสรรหาคูบุคลากรสนับสนุนการศึกษา 3) การบริหารจัดการพื้นที่ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 4)การจัดกิจกรรมภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 5) แหล่งเรียนรู้และการให้บริการชุมชน และ 6)การส่งเสริมเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ

5. ผลการวิจัย

5.1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.67$, S.D. =1.11) และเมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้ดังนี้ ด้านที่ 3 มาตรฐานอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านที่ 1 มาตรฐานการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านที่ 2 มาตรฐานบุคลากร ด้านที่ 5 มาตรฐานการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านที่ 6 มาตรฐานการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยและด้านที่ 4 มาตรฐานวิชาการและการจัดกิจกรรมตามหลักสูตร ตามลำดับ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมของการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.46) และเมื่อพิจารณา ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI Modified) เป็นรายมาตรฐาน พบว่า ด้านที่ 3 มาตรฐานอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย มีค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุด และ ด้านที่ 1 มาตรฐานการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีค่าความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด

5.2 แนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น โดยใช้แนวคิดวงจรคุณภาพเดมมิ่ง(PDCA)เป็นโครงสร้างที่แสดงถึงความสัมพันธ์และขั้นตอน ในการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยแนวทางมีทั้งหมด 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1)แนวคิดและหลักการ 2)วัตถุประสงค์ 3)วิธีการดำเนินการ ซึ่งวิธีการดำเนินการจำแนกตามมาตรฐาน ได้แก่ 3.1) มาตรฐานการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มี 1 ตัวบ่งชี้ 7 แนวทาง 3.2) มาตรฐาน บุคลากร มี 1 ตัวบ่งชี้ 13 แนวทาง 3.3) มาตรฐานอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย มี 1 ตัวบ่งชี้ 10 แนวทาง 3.4) มาตรฐานวิชาการและการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรมี 1 ตัวบ่งชี้ 7 แนวทาง 3.5)มาตรฐานการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน มี 1 ตัวบ่งชี้ 8 แนวทาง 3.6) มาตรฐานการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มี 1 ตัวบ่งชี้ 7 แนวทาง และ 4)เงื่อนไขและ ความสำเร็จส่วนผลการประเมินแนวทาง พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ใน ระดับมากที่สุดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง แนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา

องค์ประกอบของแนวทาง	ผลการประเมิน					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
1. แนวคิดและหลักการ	4.76	0.45	มากที่สุด	4.83	0.39	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์	4.82	0.39	มากที่สุด	4.87	0.34	มากที่สุด
3. วิธีการดำเนินการ						
3.1 ด้านที่ 1 มาตรฐาน การบริหารจัดการศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก	4.68	0.46	มากที่สุด	4.67	0.52	มากที่สุด
3.2 ด้านที่ 2 มาตรฐาน บุคลากร	4.65	0.48	มากที่สุด	4.68	0.46	มากที่สุด
3.3 ด้านที่ 3 มาตรฐาน อาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย	4.72	0.44	มากที่สุด	4.70	0.46	มากที่สุด

องค์ประกอบของแนวทาง	ผลการประเมิน					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
3.4 ด้านที่ 4 มาตรฐาน วิชาการและการจัดกิจกรรม ตามหลักสูตร	4.67	0.47	มากที่สุด	4.74	0.45	มากที่สุด
3.5 ด้านที่ 5 มาตรฐาน การมีส่วนร่วมและการ สนับสนุนจากทุกภาคส่วน	4.67	0.47	มากที่สุด	4.67	0.47	มากที่สุด
3.6 ด้านที่ 6 มาตรฐาน การส่งเสริมเครือข่ายการ พัฒนาเด็กปฐมวัย	4.64	0.48	มากที่สุด	4.64	0.48	มากที่สุด
เฉลี่ย (3.วิธีดำเนินการ)	4.67	0.47	มากที่สุด	4.67	0.47	มากที่สุด
4. เงื่อนไขความสำเร็จ	4.74	0.45	มากที่สุด	4.70	0.47	มากที่สุด
เฉลี่ยทั้งหมด (แนวทาง)	4.75	0.44	มากที่สุด	4.77	0.42	มากที่สุด

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลวิจัยการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา อภิปรายผล ได้ดังนี้

6.1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

6.1.1 สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมาตรฐานวิชาการและการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ที่เป็นเช่นนี้เพราะ สถานศึกษามีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมีตัวแทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและตัวแทนจากภาคประชาชนเข้ามามีส่วน เพื่อกำหนดจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ความต้องการของชุมชน ประกอบกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยและหลักสูตรการศึกษาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ 2560 แต่อย่างไรก็ตามการจัดโครงการหรือกิจกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ โดยเฉพาะโครงการหรือกิจกรรมใหม่ ที่ต้องใช้งบประมาณ จะยังไม่สามารถดำเนินโครงการในปีนั้นๆ ได้ เพราะต้องมีการประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและจัดทำแผนการใช้งบประมาณให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาท้องถิ่นและข้อบัญญัติประจำปีงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีถัดไป แต่เนื่องด้วยภารกิจของครูหรือผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีหลายด้าน ประกอบกับปัญหาครูขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการใช้งบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่งผลให้ครูหรือผู้ดูแลเด็กขาดการปรับปรุง

แผนการใช้งบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเป็นทางการเป็นปัจจุบัน และไม่สามารถเบิกจ่ายเงินเพื่อดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใหม่ได้ จึงดำเนินการได้เพียงโครงการหรือกิจกรรมที่ไม่ใช้งบประมาณ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลภัสดา นราพงษ์ (2560) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

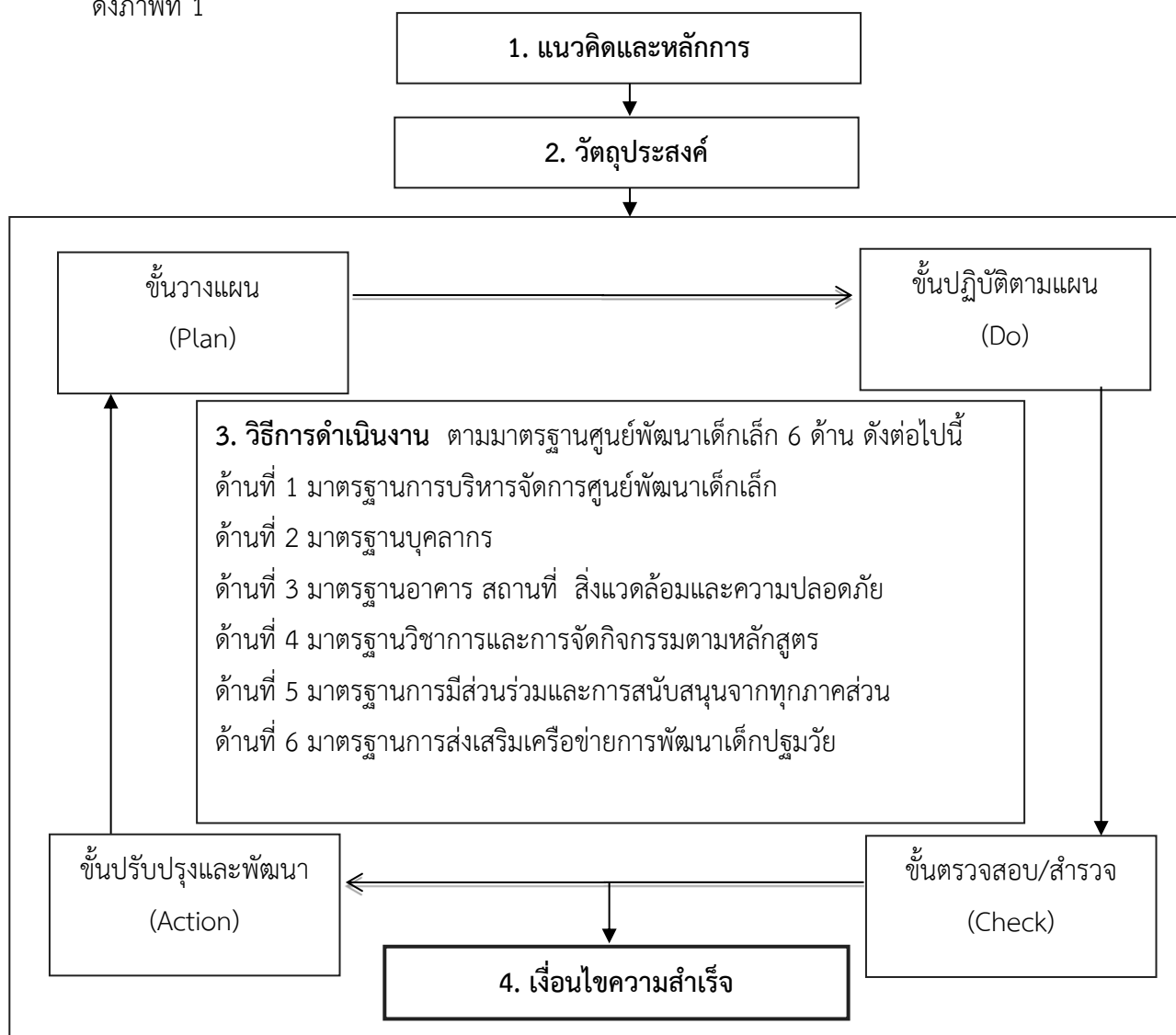
6.1.2 สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมาตรฐานอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ที่เป็นเช่นนี้เพราะ การดำเนินการก่อสร้างอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยส่วนใหญ่ใช้แบบแปลนการก่อสร้างที่ได้มาตรฐานตามกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด แต่แบบแปลนดังกล่าวอาจเป็นแบบแปลนที่เก่า ซึ่งใช้เป็นแบบในการก่อสร้างอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในหลายปีที่ผ่านมาและปัจจุบันอาคารนั้นยังสามารถใช้งานได้ แต่จำเป็นต้องมีการซ่อมแซมในส่วนที่เป็นจุดเสี่ยงที่ คาดว่าน่าจะเกิดอุบัติเหตุต่อนักเรียนด้วยเหตุนี้ องค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงจำเป็นต้องมีการประชุมวางแผน จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและแผนประจำปีงบประมาณให้สอดคล้องกับข้อบัญญัติประจำปีงบประมาณ โดยบรรจุเป็นรายการ บำรุงซ่อมแซมที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งโดยทั่วไปแล้วรายการดังกล่าวใช้งบประมาณสูง แต่เนื่องด้วยภารกิจขององค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีหลายด้านในการพัฒนาพื้นที่ชุมชนและเศรษฐกิจ ทำให้ในแต่ละปีงบประมาณต้องบริหารจัดการงบประมาณเพื่อการพัฒนาชุมชนเป็นส่วนใหญ่ ส่งผลให้งบประมาณการบำรุง ซ่อมอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน้อย เมื่องบประมาณในการซ่อมแซมมีน้อยทำให้สามารถดำเนินการ ได้เพียงการซ่อมบำรุงบางส่วนเท่าที่งบประมาณเพียงพอ และแก้ปัญหาด้านอาคารเรียนได้เพียงชั่วคราวแต่ละปี ส่งผลให้เกิดการจัดกิจกรรมต่างๆ ภายในศูนย์พัฒนาเด็กไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร สอดคล้องกับงานวิจัยของ มลิวรรณ ภิรมย์รักษ์ (2561) ได้ศึกษา การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่าสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านฝางตามกรอบมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 6 ด้านโดยรวมในระดับมากที่สุด

6.2 แนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา มี 4 องค์ประกอบได้แก่ 1)แนวคิดและหลักการ 2)วัตถุประสงค์ 3)วิธีการดำเนินการ ซึ่งวิธีการดำเนินการจำแนกตามมาตรฐาน ได้แก่ 3.1) มาตรฐานการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มี 1 ตัวบ่งชี้ 7 แนวทาง 3.2) มาตรฐานบุคลากร มี 1 ตัวบ่งชี้ 13 แนวทาง 3.3) มาตรฐานอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย มี 1 ตัวบ่งชี้ 10 แนวทาง 3.4) มาตรฐานวิชาการและการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรมี 1 ตัวบ่งชี้ 7 แนวทาง 3.5)มาตรฐานการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน มี 1 ตัวบ่งชี้ 8 แนวทาง 3.6) มาตรฐานการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มี 1 ตัวบ่งชี้ 7 แนวทาง และ 4)เงื่อนไขและความสำเร็จ การประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางอยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้เพราะ แนวทางที่สร้างขึ้นตอบสนองต่อความต้องการโดยเฉพาะท้องถิ่น ซึ่งสามารถนำมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นได้ง่าย อีกทั้งยังสอดคล้องกับมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมส่งเสริมการปกครองส่วน

ท้องถิ่น ทำให้การดำเนินการใดๆ ตามแนวทาง ไม่ขัดแย้งต่อหนังสือสั่งการ ระเบียบ กฎหมาย ส่งผลให้โครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ดำเนินการได้และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชลี หลักชัย (2562) ที่ได้ศึกษา การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า การประเมินแนวทางในภาพรวมโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

7. องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้ คือ แนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมาโดยใช้แนวคิดวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา

จากภาพที่ 1 องค์กรความรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ แนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมาโดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) ในการขับเคลื่อน มีโครงสร้างของรูปแบบประกอบด้วย 4 ส่วน 4องค์ประกอบได้แก่ 1) แนวคิดและหลักการ 2)วัตถุประสงค์ 3)วิธีการดำเนินการ ซึ่งวิธีการดำเนินการจำแนกตามมาตรฐานได้แก่ 3.1) มาตรฐานการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มี 1 ตัวบ่งชี้ 7 แนวทาง 3.2) มาตรฐานบุคลากร มี 1 ตัวบ่งชี้ 13 แนวทาง 3.3) มาตรฐานอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย มี 1 ตัวบ่งชี้ 10 แนวทาง 3.4) มาตรฐานวิชาการและการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรมี 1 ตัวบ่งชี้ 7 แนวทาง 3.5) มาตรฐานการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน มี 1 ตัวบ่งชี้ 8 แนวทาง 3.6) มาตรฐานการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มี 1 ตัวบ่งชี้ 7 แนวทาง และ 4)เงื่อนไขและความสำเร็จซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในแต่ละท้องถิ่นต่อไป

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 จากผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา (นครราชสีมา เขต 7)พบว่า ด้านที่ 3 มาตรฐานอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยมีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก และมีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความคาดหวังและมุ่งมั่นพัฒนาสถานศึกษา ให้สามารถจัดการศึกษาปฐมวัยในพื้นที่ให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชนมากที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงควรมีการกำหนดนโยบายการก่อสร้างอาคารเรียน หรือการปรับปรุงอาคารเรียนภายในสถานศึกษา ให้ชัดเจน โดยพิจารณาจากความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่นำแนวทางไปใช้ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องถือแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ด้วยการสร้างความตระหนักให้กับครู นักวิชาการ ผู้อำนวยการกองการศึกษา และสมาชิกเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เห็นความสำคัญในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนด โดยต้องได้รับการพัฒนาทักษะที่จำเป็น และทักษะการปฏิบัติงานตามภารกิจที่สอดคล้องกับแนวทาง ซึ่งจะนำไปสู่การแก้ไขและพัฒนาการดำเนินงานให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรมีวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อไป

8.3.2 ควรวิจัยรูปแบบการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยจำแนกตามประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น เทศบาลจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น เนื่องจากหน่วยงานต้นสังกัดแต่ละแห่งมีปัจจัยด้านการบริหารและงบประมาณที่ต่างกัน หรือมีการวิจัยเชิงเปรียบเทียบ

การบริหารตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ระหว่างประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

8.3.3 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษากลยุทธ์ในการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา เพื่อยกระดับคุณภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สูงขึ้น

9. บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2559). **มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก**. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.
- ต้องการ สุขเหลือ. (2551). **เอกสารประกอบคำบรรยายเรื่อง มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประเวศ วะสี. (2557). **อภิวัดการเรียนรู้ สู่จุดเปลี่ยนประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน.
- มลิวรรณ์ ภิรมย์รักษ์. (2561). **การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ลภัสสดา นราพงษ์. (2560). **แนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิ**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศูนย์อนามัยที่ 5 นครราชสีมา. (2555). **รายงานประจำปี 2555 ศูนย์อนามัยที่ 5 นครราชสีมา**. สืบค้นเมื่อ 19 มิถุนายน 2564. จาก www.hpc5.anamai.go.th
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553) **การวิจัยและพัฒนานโยบายการพัฒนาคู และบุคลากรทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- อมรชัย ต้นติเมธ. (2542). **การบริหารสถานศึกษาปฐมวัย**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อัญชลี หลีกชัย. (2562). **การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรธานี**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อิสระภัทร์ คุณประเสริฐ. (2554) **แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านภาวะผู้นำขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Deming in Mycoted. (2004). **Plan Do Check Act (PDCA)**. Retrieved 19 June 2021. From <http://www.mycoted.com/creativity/techniques/pdca.php>